

Troški zasebnega obtožitelja.

Gledé na razpravo, priobčeno v šte. 10. letošnjega „Slov. Pravnika“ osvetlé naj ondi pod istim naslovom obravnavano pravno vprašanje naslednji podatki.

Radi priznavamo, da troškov, naštetih v §-u 381. kaz. pr. reda ni smatrati taksativno navedenimi, akopram tudi komentatorja Mitterbacher in Mayer nekako takó menita, kajti uvodni stavek tega paragrafa ne dopušča podmene, da so taksativno naštetih ondi navedeni troški. Pač pa § 381. kaz. pr. r. ni brez pomena pri reševanju tega vprašanja, kajti, da so se naštelih v točki 4. §-a 381. poleg troškov, ki jih imajo pravni zastopniki strank, tudi troški, katere potrosijo stranke same — med njimi tudi zasebni obtožitelj — za zasledovanje prava, bilo bi to ob sebi razumno. Ker se pa to ni zgodilo, in zakon niti tukaj, niti kje drugje ne uvažuje troškov te vrste, nego govori le o pristojbinah zastopnikov strank, onda je uže to važen razlog za nazor, da zakon ne meni povračila troškov, izdanih od strank, ki same, brez zastopnika obtožujejo.

Istotako se ni ravnati po dokazu, izvedenem „a contrario“ iz določbe §-a 390. kaz. pr. reda gledé na določbo §-a 383. ibid. ki zasebnemu obtožitelju niti ne daje pravice do pristojbin, pričam gredočih. Pomen določbe, katera se nahaja uže v kazenski pravdi iz leta 1853. in v ukazu pravosodnega ministerstva z dne 18. septembra 1857. l., meri protivno načinu, kako je ravnati s poškodovancem, pozvanim kot pričo (§ 383., odst. 3 kaz. pr. r.), na to, da zasebni obtožitelj tudi tedaj, če je kot priča pozvan pred sodišče, če torej mora priti, ne more zahtevati pristojbin, pričam gredočih, to je povračila za potovanje, bivanje, oziroma celo za odešli zaslužek. Jasno je, da ta določba zadene zasebnega, včasih dalječ od sodišča stanujočega obtožitelja prav hudo, a legislativni razlog te določbe izhaja, kakor izjavlja odlok pravosodnega ministerstva z dne 18. septembra 1857. l. iz proste

volje zasebnega obtožitelja, da postopa: lahko mu je, da ne toži ali pa da od tožbe odstopi ter se tem pōtem izogne pozivu sodišča. Omenjena zakonova določba nikakor ne dopušča, da bi se ravnalo z zasebnim obtožiteljem glede pristojbin istotako ugodno ali pa celo ugodnejše, nego li s pričo. Če mora uže priča v nekaterih okolnostih gmotne žrtve donášati zaradi svojih državljanskih dolžnostij, odreka zakon tembolj zasebnemu obtožitelju ono povračilo, katero določa priči. Pravni, v §-u 383 kaz. pr. reda postavljeni propis se torej razruši, če se zasebnemu obtožitelju povrnejo troški za to, da je pripotoval ter odpotoval in da je bival na kraji sodišča.

Isto velja glede odškodnine, določene za izgubo časa, ki pričam le izjemno pristoja. Kot izgubo časa bi se pri odškodnini pač navajal čas za samosestavo spisov ali pa čas, kateri je zasebni obtožitelj pri sodišči obravnavajoč porabil. To stališče velja tudi pravoznancem, pri katerih bi jednaka odškodnina dobila značaj oblične nagrade za duševni trud, povzročen po obtožbi in obravnavanji. Določitev takega povračila pravoukemu zasebnemu obtožitelju se ne bi prilegala pravilu jednakega postopanja s strankami pred sodiščem. Poleg pozitivnega zakona, ki ne pozna „nagrajanja“ zasebnih obtožiteljev, bi takemu ravnanju protiven bil tudi še etičen pomislek, češ, da postane zasebno obtoževanje vir dobička za zasebnega obtožitelja, če smatramo izgubo časa objektom povračila. Saj pobija narav povrnitve kazensko-pravdnih troškov sploh, če se nadomestilo daje troškom, ki v istini niti nastali niso, in mezdo trudu, za kateri se nagrada plačala ni.

Napačna je tudi trditev, češ, da po tem, če se ne priznavajo troški zasebnemu obtožitelju, pretvarja se pravica, zastopati se dati, v prisilno zastopanje. Napačna je glede na pretečo nevarnost, katera lahko zadene zasebnega obtožitelja, če v pravdi podleže in mora potem seveda iz svojega nagraditi postavljenega zastopnika. Kjer bi pa osebno obtoževanje stalo več nego postavljanje zastopnika, tam pa zahteva uže itak korist zasebnega obtožitelja, da si ga oskrbi.

Nič bolj utemeljen ni nazor, kakor bi katerekoli troške kazenskega postopanja, bodisi da pristoja povračilo državi, bodisi zasebniku, mogli oškodovanemu zasebnemu obtožitelju

smatrati nadomestilom za krivico, po kaznivem dejanji mu prizadejano, to vse seveda pod naslovom zasebnopravne zahteve. Posledica takemu ravnanju bi bilo pač, da bi se zavrnila zahteva na civilno-pravni pot, a odstranila jo je plenarna odločba kasa-cijskega dvora z dne 14. marcija 1883, št. 15169. Utemeljitev te odločbe natančno razlikuje mej povračilom troškov in mej zasebno-pravno zahtevo, ter se popolnem zlaga z ukazom pravosodnega ministerstva z dne 9. julija 1878, št. 7075, točka 6. Saj se tudi v civilnem postopanju istotako priznavajo troški le po določenih občega sodnega reda, a nikakor ne po določenih gmotnega prava.

Iz navedenih razlogov je v praksi dandanašnji sankcijovana pravna smer upravičena, ki zahteva, da zasebnemu obtožitelju, kateri svojo pravdo zastopa sam, ne pristoja povračilo kazensko-pravdnih troškov.

V.

Beseda slovenskim odvetnikom in beležnikom.

Kratki razpraviči moji bodi namen: nekoliko osvetliti naše razmere gledé jednakopravnosti našega jezika ter izvajati iz obstoječih okoliščin potrebni sklep, ki je jedini in prvi pogoj, da bode postal naš jezik res jednakopraven z drugimi jeziki, da se bode ta jednakopravnost tem preje uresničila, ter da ne bodemo opešali sredi boja, ki ga nam je biti še dandanes v raznih krajih naše domovine. Oziral se bodem najbolj na naše štajerske razmere, katere so podobne več ali manj tudi razmeram po drugih slovenskih pokrajinah.

Ko je izdal bivši minister dr. Pražák svoj ukaz z dne 18. aprila 1882, št. 20.513 iz leta 1881, uže takrat nismo imeli posebne nadeje, da se bode slovensko uradovanje res udomačilo pri naših sodiščih. Saj je minister le izrekel upanje v tem ukazu, da bode praksa sama v dvomnih slučajih našla najboljšo pot, ter da mu je bilo samo treba takoj odstraniti najbolj kričeče